

ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ

Οι τραγικές διαστάσεις της προσφυγιάς

«...Μα τι γυρεύουν οι ψυχές μας ταξιδεύοντας

Πάνω στα βατισμένα θαλάσσια ξύλα

από λιμάνι σε λιμάνι;...»

Ο Σεφέρης, ο κορυφαίος αυτός Έλληνας ποιητής, με τους παραπάνω στίχους θίγει το ζήτημα της προσφυγιάς, που σημάδεψε την ψυχή του. Τις τελευταίες δεκαετίες αυτό το ζήτημα έχει πάρει τραγικές διαστάσεις και γι' αυτό θεωρείται αναγκαίο να τεθούν κάποιοι προβληματισμοί, που θα ωθήσουν την κοινωνία να αντιληφθεί τη νέα πραγματικότητα και να θέσει τις βάσεις για νέες αντιλήψεις. Ο βασικός σκοπός αυτού του κειμένου είναι να παρουσιάσει την κινητικότητα των προσφύγων στον κοινωνικό χώρο αλλά και τις κρατικές πολιτικές που ασκούνται, και στο τέλος να συμβάλει στη δημιουργία ενός αγώνα για την αποκατάσταση των προσφύγων.

Υπάρχουν ποικίλοι λόγοι που ωθούν τους ανθρώπους στην προσφυγιά όπως είναι οι πόλεμοι, οι φυσικές καταστροφές, ο εκδιωγμός από απολυταρχικά καθεστώτα αλλά και λόγοι οικονομικοί. Ρεύματα προσφύγων απαντούν σε όλη την ιστορία της ανθρωπότητας όπως η **Μικρασιατική καταστροφή**, η **δικτατορία του 1967-74** και το **μεταναστευτικό κύμα του 1960**.

Οι άνθρωποι αυτοί κατακλύζονται από πολλά συναισθήματα τόσο κατά την περιπλάνησή τους σε έναν ξένο τόπο. Μερικά από αυτά είναι **οδύνη** για τον ξεριζωμό, **άλγος** για όσα έχουν αφήσει πίσω, αλλά και **αγωνία** και **φόβος** για όσα θα έρθουν, που ταυτόχρονα συνυπάρχουν με τη

ελπίδα για μια καλύτερη και ασφαλέστερη ζωή. Χαρακτηριστικός είναι και ο στίχος του Σεφέρη «...ψυχές...δεμένες άθελα μ' ανύπαρχτα προσκυνημάτα...» που δείχνει την επιθυμία για επιστροφή.

Οι πρόσφυγες μέχρι να καταλήξουν στον τόπο που θα γίνει η δεύτερη πατρίδα τους περιπλανιούνται χωρίς χρήματα και με άθλια μέσα. Πολλοί εκμεταλλεύονται μάλιστα τον πόνο τους για να επωφεληθούν οικονομικά, αφού τους αναγκάζουν να πληρώνουν τεράστια ποσά για τη μεταφορά τους μέσα σε άθλιες συνθήκες όπως σαπιοκάραβα, λες και είναι **κατώτερα όντα**.

Η περιπλάνηση αυτή έχει πολλές επιπτώσεις, όχι μόνο στην ψυχολογία τους αλλά και στην υγεία τους. Δεν είναι όμως λίγες και οι φορές που τα Μ.Μ.Ε. μας ενημερώνουν για τις διάφορες περιπτώσεις θανάτου τους. Ωστόσο, οι περισσότερες χώρες δεν παρέχουν εύκολα άσυλο σε ένα πρόσφυγα και τον αναγκάζουν να επιστρέψει στην πατρίδα του, αν και γνωρίζουν πως εκεί κινδυνεύει να στερηθεί τα δικαιώματά του. Αλλά και όσοι πρόσφυγες παραμένουν, καταλήγουν θύματα εκ-

μετάλλευσης από ανήθικους ανθρώπους. Ειδικότερα, οι πιο αδύναμες κοινωνικές ομάδες όπως οι γυναίκες και τα παιδιά τυχαίνουν της πιο άγριας μεταχείρισης. Όλα αυτά ωθούν ώστε να γίνουν σκληροί και δυστυχισμένοι άνθρωποι.

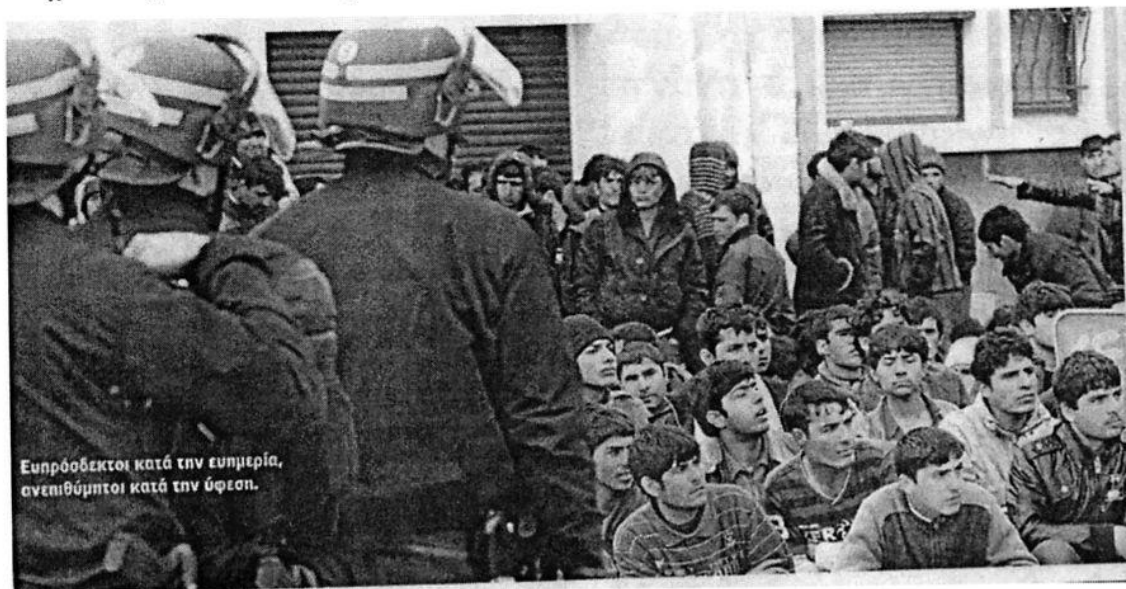

Ένα άλλο ζήτημα που πρέπει να τύχει ιδιαίτερης μέριμνας είναι το καθεστώς υποδοχής των προσφύγων κυρίως από την πολιτεία και κατά δεύτερο λόγο από την ανθρώπινη κοινωνία. Πρώτιστη σημασία πρέπει αρχικά να δοθεί στις πρώτες βοήθειες κατά την έλευσή τους αλλά και στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια της παραμονής τους, με την ιατρική περίθαλψη και κάλυψη. Επίσης, σημαντική είναι η

παροχή καταλύματος, ενδυμασίας και τροφής στους πρόσφυγες από την πολιτεία ώστε να ζουν αξιοπρεπώς μέχρι να τους δοθεί η άδεια παραμονής. Η πρόσφατη νομοθεσία της Ε.Ε. αποβλέπει κυρίως στο να επιδίδεται, στον αιτούντα άσυλο, ενημερωτικό φυλλάδιο γύρω από τα δικαιώματά του, να του παρέχεται προφορική πληροφόρηση ή η συνδρομή διερμηνέα. Όμως, δυστυχώς λίγες είναι οι περιπτώσεις που ενημερώνονται επαρκώς. Σύμφωνα με το νόμο, οι πρόσφυγες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε δικηγόρο για να τους παρέχονται οι κατάλληλες συμβουλευτικές υπηρεσίες αλλά και για να εκ-

παιδιά αλλά και γυναίκες σε προχωρημένη εγκυμοσύνη και θύματα βασανιστηρίων.

Όσον αφορά την αντιμετώπισή τους από την κοινή γνώμη, παρατηρείται ότι τις τελευταίες δύο δεκαετίες βρίσκονται στο επίκεντρο της δημοσιότητας μέσω των Μ.Μ.Ε., αφού παρουσιάζονται ως επικίνδυνοι για το κράτος, έτσι ώστε να τροφοδοτείται ένα κλίμα **ξеноφοβίας** και **ρατσισμού** που κυρίως οφείλεται στην άγνοια και στο φόβο που δημιουργεί το άγνωστο και το διαφορετικό. Η πολιτική κρατική του κράτους μέχρι πριν λίγα χρόνια επικεντρωνόταν σε αστυνομικά κατασταλτικά μέτρα μέσω των απελάσεων και

προσωπούνται νομικά. Επίσης, οι αρχές κατά την κράτησή τους θα πρέπει να τους διαχωρίζουν, να αποφεύγουν την από κοινού κράτηση με

της φυσικής εξόντωσης στα συνοριακά περάσματα. Όμως, όλα τα παραπάνω οδήγησαν στο φαινόμενο της περιθωριοποίησης σε θεσμικό και κοι-

νωνικό επίπεδο. Απ' αυτό προκύπτει πως πρέπει να υπάρξει ένα σωστό πλαίσιο υποδοχής κατοχυρωμένο από το νόμο και σύμφωνο με τις ανθρωπιστικές διατάξεις.

Για το ζήτημα της προσφυγιάς έχουν υπογραφεί πολλές συνθήκες και συμβάσεις όπως η Σύμβαση της Γενεύης, το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης, αλλά για το ζήτημα της εναρμόνισης του πολιτικού ασύλου και την υιοθέτηση κοινού συστήματος πρέπει να συνεργαστούν πολλοί κυβερνητικοί και μη οργανισμοί, όπως η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε., ο Ερυθρός Σταυρός και οι Γιατροί του Κόσμου.

Ωστόσο, σημαντικότερη είναι η θέσπιση μέτρων για την πρόληψη της προσφυγιάς, αφού η πολιτική όλων των κρατών θα πρέπει να είναι τέτοια έτσι ώστε να προλαμβάνεται αυτή η κατάσταση. Η παγκόσμια κοινότητα οφείλει με τη υπογραφή διακρατικών

συμβάσεων και συνθηκών να κατοχυρώσει την παροχή ασύλου σε όσους το έχουν ανάγκη ανεξαρτήτως φυλής και εθνικότητας αλλά και να ενσωματώνουν το ενδεχόμενο επαναπατριsmού.

Κλείνοντας, πρέπει να επισημανθεί ότι ο κίνδυνος της προσφυγιάς είναι κοινός για όλους τους ανθρώπους. Γι' αυτό, θα πρέπει να έχουμε ανοιχτά τα μάτια της ψυχής μας και να αφήσουμε τον ανθρωπισμό να κυριαρχήσει πάνω απ' όλα, καθώς χρέος όλων των συνειδητοποιημένων πολιτών είναι να σεβαστούν και να διαφυλάξουν τα δικαιώματα των προσφύγων, να ορθώσουν το ανάστημα τους απέναντι στη σύγχρονη ρατσιστική θηριωδία, να συνεργαστούν με τους πρόσφυγες και να βοηθήσουν στην ομαλή ένταξη τους στην κοινωνική ζωή.

Thomas Konstantinos
2^ο Γυμνάσιο Καλαμώνας